

Toplum ve Hekim Yayın Kurulu'ndan

Bugün Türkiye'de yaklaşık 90 bine yakın hekim olduğu ifade ediliyor. Bunun 11-12 bini sadece özel çalışıyor. Geri kalan 80 bin civarındaki hekimin de yaklaşık %75'i ek iş yapıyor. Yani hem kamuda çalışıyor, hem de muayenehane, poliklinik, işyeri hekimliği, vb. ek işi var. Kamuda çalışan hekimlerin geliri 300-400 dolar civarında değişiyor. Sağlık Bakanlığı 1998 araştırmasına göre, hem kamuda hem özelde çalışan bir pratisyen hekimin yıllık gelirin 9600 dolar civarında olduğu hesaplanmış. Henüz kriz söz konusu değil. Krizden sonra, muhtemelen bu miktarın daha da azaldığını söylemek mümkün. Oysa, biliniyor ki 20 yıl önce, sadece kamuda çalışan bir pratisyen hekim 1000 dolar civarında kazanıyordu. Şimdi kamuda çalıştığı süreye ek ortalama 4 saat daha fazla çalışmasına karşın, 20 yıl önce kamuda kazandığı paradan daha azını kazanıyor. Bu miktarlar, hekim dışı sağlık personeli için, çok daha dramatik.

Türkiye'de 300 bine yakın sağlık personelinin 4/5'ü kamuda çalışmaktadır. Toplam 2 milyon olduğu söylenen bir devlet memuru sayısı var. Sağlık personelinin de içinde bulunduğu bu memurlara, hükümet bütçesinin harcanabilir gelirlerinin 1/3'ünden fazlası ödenirken, bugün bu oran 1/5'in altına düşmüş durumda. Kamu yatırımlarının da 1/5'ini bütçe geliri emerken 1/20'lere gerilemesi, kısa sürede kamunun bir istihdam alanı olmaktan çıkmasının göstergesi. Kamu yatırım yapmıyor. Ama tıp fakülteleri yılda ortalama 4500 hekim mezun ediyor. İşsizlik kapıda (mı?). Belki de, tıp fakültesi mezunlarının aileleri, şimdilik bu işsizliği gözlerden saklıyor. Nasıl mı? TUS'a hazırlanan mezunlar, bu sınavı kazanana kadar, Sağlık Bakanlığı ya da diğer kamu kurumlarına başvurmayıp, evde ders çalışıyorlar. Aileleri de, onlara "harçlık" vermeye devam ediyor. İşsizlik görüntüsünü, bu nedenle göremiyoruz henüz. Çalışanların durumunu-en azından mali anlamda-yukarıda ifade etmeye çalıştık. Çalışanlar, mali durumun yanı sıra, siyasal baskılardan rahatsızlar. Yer değiştirme, il içi tayin, sürgün, soruşturma, vb Sağlık Bakanlığı bünyesinde çalışanlar için, gündelik birer olgu haline geldi. Yıllardır işlevsiz kılınan Sağlık Bakanlığı, ihale ve tayin bakanlığı haline getirilirken, faşist kadrolaşma, en uç noktalara kadar ilerletildi.

Bu sorunlara karşı ne yapılıyor? Bir TTB var, elinden geleni yapan. Diğer meslek örgütlerinin üyelerinin çoğunluğu özel sektörde çalıştığı için, kamu sağlık sektörünün "askeri", büyük ölçüde TTB. İşçi sendikaları, ellerinden alınmaya çalışan son kazanımlara karşı bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Bir de KESK var. Yaklaşık 10 yılı aşkın bir mücadeleyle oluşturdukları meşruiyetlerini, istedikleri bir yasayla taçlandıramadılar, ama kamu çalışanlarının bir yasası var, artık. Ve Mayıs 2002'ye kadar bir süreç öngörülüyor. Bu tarihte en çok üyeye sahip sendika, toplu görüşme yapabilecek.

Bu durum, bizi ne kadar ilgilendiriyor? Kamu çalışanlarının birlikte örgütlenebildiği tek örgüt, KESK. Tüm eksiklerine karşın, bu alandaki güçleri birleştirmekten başka çaremiz olmadığını düşünüyoruz. TTB'nin olumlu birikiminin KESK'e aktarılması şart. Bunun anlamı, KESK'e daha çok üye yazılması. Doğal ki bu, alanımızda SES'e üye olmak anlamına geliyor. Bu üye olmak, basit bir vicdani görevin yerine getirilmesinin ötesinde bir öze sahip. Kamunun daraltılması süreci, bitmemiş bir süreç. Memurların erken emekli edilmesi, giderek kamu hizmetlerinin elden çıkarılıp özelleştirilmesi/taşeronlaştırılması ve çalışanların da sözleşmeli hale getirilmesine giden yolun bir başlangıcı. Mayıs 2002'de olası bir sarı sendika üstünlüğü, devletle bütünleşerek, önemli bir engel tasfiyesi demek de olacak. Özü; devletin daha da gericileşmesidir. Daha iyi koşullarda çalışmak ve yaşamak, ancak bu kurumlarda çalışanların demokratik etkinlik ve denetimlerinin artırılması ile olanaklıdır. Daha demokratik yapılar yaratarak, çalışma koşullarımızı düzeltmek için, devletin daha da gericileştirilmesi yönündeki adımları durdurmak gerekecektir. Bu nedenle, alanımızda SES'e, onun üst örgütü KESK'e üye olmak ve destek olmak zorunluluğumuz vardır. Bu örgütlerin bizleri temsil etmede yetersiz olduğu yönündeki eleştiriler, üye olduktan sonra tartışılacak sorunlardır.

Bu sayımızın dosya konusu, Sağlık Bakanlığı. Yavuz Üçkuyu arkadaşımız, uzun bir çabadan sonra ilginç bir dosya ortaya çıkardı. Eleştiri ve katkılarınızla bu dosyamızı geliştirmeyi ve sürdürmeyi umuyoruz. Bundan sonraki iki sayımızı; Savaş ve Dünya Sağlık Örgütü. Hepinize 2002'nin barış, eşitlik, adalet ve özgürlük dolu günler getirmesi dileğiyle...